

ZAPOSLOVANJE SE UMIRJA, TODA...

43,8 odstotka brez strokovne izobrazbe

V letošnjem letu se zaposlovanje postopoma umirja. Objektivno primerjavo sicer močno otežujejo številne statusne spremembe, preregistracije, selitve delovnih organizacij iz občine v občino, tako da precej bolj objektivno sliko dajejo podatki o zaposlovanju za vso Ljubljano, saj se večina omenjenih sprememb med občinami kompenzira.

V občini Center je bilo, po evidenci aktivnih zavarovancev, konec junija zaposlenih 70.584 delavcev (v Ljubljani 189.901), od teh 69.806 v družbenem ter 778 v zasebnem sektorju.

Po evidenci aktivnih zavarovancev se je število zaposlenih v obdobju od januarja do junija 1980 v občini znižalo za 361 delavcev (ali 0,5 odstotka), v mestu pa se je število zaposlenih povečalo za 799 delavcev (ali 0,4 odstotka). Od konca decembra se je tako število zaposlenih v občini zmanjšalo za 317 (ali 0,4 odstotka), v Ljubljani pa se je prav tako od konca decembra do junija število zaposlenih povečalo za 1120 (ali 0,6 odstotka).

Podatki regionalne zdravstvene skupnosti za julij pa prikazujejo še naprej znižanje

števila zaposlenih v občini.

Gibanja zaposlenosti po panogah kažejo dokaj umirjeno zaposlovanje (opazno je, da zaposlovanje v gospodarstvu upada, v negospodarstvu pa se povečuje), relativno hitrejša zaposlovanje pa opazimo v gostinstvu in turizmu, kar je odraz sezonskega zaposlovanja, v finančno tehničnih službah, izobraževanju, znanosti, kulturi in informatiki, v zdravstvu in socialnem varstvu.

Tako lahko v celoti ocenimo gibanje zaposlovanja v Ljubljani v prvem polletju 1980 za zelo umirjeno ter v okviru stopnje, ki je bila načrtovana in sprejeta v smernicah za leto 1980. V primeru, da bi se dosedanja trendi nadaljevali, stopnja rasti do konca leta ne bo prekoračena.

Vendar pa se pričakovanja,

da bo počasnejša rast zaposlovanja pozitivno vplivala na kvalifikacijsko strukturo novozaposlenih, zaenkrat ne uresničujejo. Za take spremembe so potrebna predvsem vlaganja v novo tehnologijo, ki zahteva drugačne kadre, to pa je daljši proces. Problematično pa je dejstvo, da organizacije združenega dela prijavljajo potrebe po višje usposobljenih delavcih, kot jih kasneje zaradi različnih neskladij zaposlijo. To pa narekuje potrebo po tesnejši povezavi med združenim delom in izobraževalnim področjem, zlasti posebnimi izobraževalnimi skupnostmi.

Kvalifikacijska struktura delavcev, ki so se letos zaposlili v Ljubljani, je namreč še bolj neugodna kot struktura prijavljenih prostih del in nalog, saj jih je kar **43,8 odstotka brez strokovne izobrazbe**. Tako je bila struktura zaposlovanja v lanskem polletju celo ugodnejša kot letos, saj se je brez strokovne izobrazbe zaposlilo 35,8 odstotka delavcev.

ALENKA VILFAN

35 LET OBSTOJA IN 30 LET SAMOUPRAVLJANJA V GRADISU

V vrhu gradbeništva

Gradbeno industrijsko podjetje Gradis Ljubljana je 4. oktobra proslavilo 35-letnico obstoja, ter je tako najstarejše gradbeno podjetje v Sloveniji. Temu jubileju se pridružuje tudi 30 let delavskega samoupravljanja, saj je bil prvi delavski svet izvoljen na gradbišču v Kidričevem 17. januarja 1950. leta, centralni delavski svet pa 21. oktobra istega leta.

Gradisovi delavci so svojo nalogo vestno izpolnjevali in jo izpolnjujejo še danes, saj so v 35 letih zgradili več kot 4.500 različnih objektov, med katerimi je 25 hidroelektrarn in termoelektrarn, nuklearna elektrarna v Krškem, 150 velikih industrijskih kompleksov kot so železarne Jesenice, Ravne na Koroškem in Zenica, Salonit in Cementarna v Anhozem, tovarna aluminija Kidričevo, IMV Novo mesto. Gradisovci so zgradili 200 kilometrov cest, več kot 80 velikih mostov in viaduktov, 400 manjših mostov, več kot 1.500 metrov operativne obale, vključno z objekti v lukah Koper in Bar, 26 šol, 15 bolnic, 18 hotelov, tri turistična naselja (Bernardin, Portorož in Kranjska gora) ter več kot 10.000 stanovanj.

Nekaj manj kot 8.000 delavcev organiziranih v 18 TOZD, ena od njih je tudi v občini Center, in tri delovne skupnosti, se je s svojim delom uvrstilo v sam vrh jugoslovskega gradbeništva, saj je Gradis po velikosti tretja gradbena delovna organizacija v Jugoslaviji. Celotni prihodek je v letu 1976

znašal 3,86 milijarde dinarjev, za letošnje leto pa je planirano 8,28 milijarde dinarjev, kar pomeni več kot dvakratno povečanje.

V Gradisu posvečajo veliko skrb tudi standardu delavcev. V teh 35 letih so kupili preko 800 stanovanj za svoje delavce in zgradili štiri počitniške domove (Pohorje, Ankaran, Poreč in Biograd na moru) s kapaciteto 350 ležišč. Tudi izobraževanju kadrov se že od vsega začetka posveča velika pozornost, tako da imajo v Gradisu trenutno več kot 800 svojih učencev v gospodarstvu in več kot 200 študentov na srednjih in visokih šolah.

Zadnja leta Gradis vse bolj prodira tudi na tuja tržišča. Glede na gospodarski položaj v naši domovini bo nastopu na tržišču neuvrščenih dežel posvečena še dodatna skrb. Tako so v Gradisu načrtovali, da bo 1985. leta vsak peti Gradisov delavec delal v tujini. Poslanstvo, ki ga je Gradis imel 35 let, bodo sedanje generacije skušale nadaljevati in še bolj okrepiti.

CVETO PAVLIN

SKUPŠČINA KLUBA SAMOUPRAVLJALCEV OBČINE LJUBLJANA CENTER

Izmenjava izkušenj

V četrtek, 2. oktobra 1980, se je sestala skupščina kluba samoupravljalcev občine Ljubljana Center. Slavnostni govor ob 30-letnici samoupravljanja je imel predsednik izvršnega odbora kluba samoupravljalcev Slovenije Marjan Jelen.

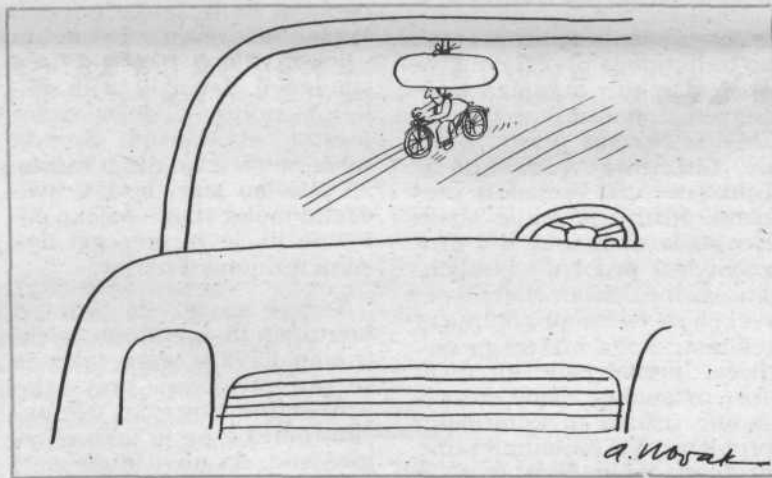
Na seji so delegati sprejeli program dela. Klub samoupravljalcev bo organiziral svoje delovanje tako, da bo iz de-

lovnih organizacij vseh dejavnosti občine dobival informacije o tem, kakšni problemi se pojavljajo v organizacijah združenega dela, o čem bi želeli delavci v posameznih delovnih organizacijah izmenjati izkušnje z drugimi delovnimi organizacijami enake ali sorodne panoge, se pogovoriti o stališčih do pomembnih družbenih vprašanj ali o njih teoretično razglabljati.

Iz opredeljene vloge in nači-

na delovanja kluba izhajajo tudi oblike in način dela na področju izobraževanja in usposabljanja delavcev v združenem delu. Izobraževalni proces bo tako izgubil namen informiranja, postati mora mesto usposabljanja za reševanje problemov, ki nastajajo ob uresničevanju vseh vrst samoupravnih družbeno-ekonomskih in družbenopolitičnih nalog.

ZMAGA OBŠTETAR

V TEKSTILU PRAVIJO:

»Široko odprta vrata...«

Vrsta težav spremlja naše gospodarstvo. Prizadevanja za gospodarnije poslovanje niso še povsod zaživela tako kot bi želeli. V 12. številki Dogovorov smo v članku »Stabilizacija je osnovni cilj in potreba nas vseh« med OZD, ki se v teh prizadevanjih trdovratno otepajo povezovanja, omenili tudi Tekstil. Tokrat smo jih obiskali, da bi v razgovoru z direktorjem Vonto izvedeli kaj več o Tekstilu, njihovem položaju in težavah.

Dvanajst proizvodnih organizacij, dve trgovski organizaciji, 2794 zaposlenih. To je osebna izkaznica delovne organizacije Tekstil iz Ljubljane, močnega združenja slovenske tekstilne industrije, ki bo letos dosegla 3 milijarde dinarjev skupnega dohodka, akumulacije in amortizacije pa bo 170 milijonov dinarjev. Letos bo izvozila za 15 odstotkov več kot leta 1979, s čimer bo pokrila uvoz za 50 odstotkov.

Pod svoje okrilje je vzela izdelovalce osnovnih surovin in finalistov, ki so iz vse republike. Združila jih je že-

lja in potreba po skupni proizvodnji in prodaji, planskih zadolžitvah, naložbah, skupnem proučevanju trga, združenju sredstev, delitvi dela in podobno.

Desetletni razvoj

Začelo se je pred desetimi leti, ko je Tkalcnica Vižmarje pričela iskati trgovsko organizacijo in s Tekstilom sta se kaj kmalu sporazumela za skupno poslovanje. Pridružila se jima je še Tekstilna iz Medvode, in tu je bil zametek bodoče velike delovne organizacije. Rezultati so bili ugodni. Povečala se je renta-

bilnost poslovanja in narastel je dohodek.

Tudi druge tekstilne organizacije so kaj kmalu spoznale ugodnosti in umestnosti takega sodelovanja, za druge pa so delavci v delovni organizaciji pokazali veliko mero solidarnosti in razumevanja, tako da so jih izvlekli iz gospodarskih težav, ki so bile v tekstilni panogi prejšnje desetletje kaj pogoste.

Novi delovni programi

Predvsem so si prizadevali, da v priključenih tozdih proizvodnjah prilagode zahteve trga. Tako so opustili določene delovne programe v Tekstilni Medvode, Tonosi iz Savelj in Pletilstvu v Prosenjakovcih. Šli so celo tako daleč, da so zaradi boljšega sodelovanja in povezovanja delovnih postopkov med tozdi tudi premeščali stroje iz ene delovne organizacije v drugo. S selektivnimi programi in koncentracijo kapitala so tako uresničevali predvsem tiste projekte, ki so imeli prednost tudi v

republiških razvojnih načrtih.

V zadnjem času so vse sile usmerili v izdelovanje tehničnih tkanin, ki imajo po njihovih tržnih raziskavah veliko perspektivo v širšem gospodarskem prostoru. Tako bo kmalu popolnoma modernizirana proizvodnja v tozdu Filc v Mengšu in v tozdu Motvoz in platno v Grosupljem, za kar so porabili kar 120 milijonov dinarjev.

Delitev dela, specializacija

Tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju se bodo prizadevali za kar največjo zagotovitev lastne surovinske osnove, še bolj popolno delitev dela in specializacijo. Prednost dajejo predvsem tkalstvu in predilstvu, tehničnim tkaninam in seveda tudi končni proizvodnji – trikotaži. Svoj delovni program bodo skušali še razširiti, zato se intenzivno dogovarjajo o sodelovanju s kamniškimi izdelovalcem kož in galanterije Utok.

Vsa njihova prizadevanja pa bodo namenjena povečanju izvoza. Ta je v preteklih letih vidno naraščal, vendar ga je zavirala nezadostna organiziranost. Zato so se že dogovarjali z združenjem tekstilne industrije Unitek, ki je pozneje postalo izvozna organizacija, o sodelovanju. Govorili so tudi o priključitvi, vendar je Unitek tako rekoč zadnji trenutek odpovedal sodelovanju.

Seveda pa vsi ti podatki o uspešnem razvoju ne pomenijo, da ga niso spremljale tudi slabosti, poudarjajo v delovni organizaciji. Nadaljevali bodo z odpravljanjem težav, ki sta jih pogojila zlasti oportunitizem in privatno podjetniška miselnost, ter zavirala učinkovitejšo delitev dela in razvoj dohodkovnih odnosov. Še naprej bodo vodili politiko odprtosti in pripravljenosti, da vsakogar, ki bo hotel pošteno in zavzeto delati in izpolnjevati dogovorjene programe, sprejmejo v delovno organizacijo. Naša vrata so široko odprta, poudarjajo.

JANEZ JANČAR